

Sygn. akt VI Ka 138/23

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: sekr. sąd. Anna Pikulska

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2023 r. w Elblągu sprawy

Z. B. (1) s. H. i E. ur. (...) w W.

oskarżonego o czyn z art. 217 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Działdowie

z dnia 23 stycznia 2023 r. sygn. akt II K 1/22

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 138/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Działdowie z 23 stycznia 2023r. w spr. II K 1/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1.		Z. B. (1)	Karalność oskarżonego Czyn zarzucany z art. 217§1 kk	Informacja z KRK	k.289-290
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1.	Informacja z KRK	Informacja została sporządzona przez podmiot do tego uprawniony, jej treść nie była kwestionowana przez strony, stąd dowód ten zasługuje na wiarygodność w zakresie skazań w niej ujawnionych.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów

<i>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1,2	Obrazy przepisów postępowania i błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Oskarżony zaskarżył wyrok sądu I instancji zarzucając, że został wydany z obrazą art. 5§2 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk , art. 170§1 pkt. 2 kpk i że przy wydaniu wyroku sąd ten dopuścił się błędnych ustaleń faktycznych, co doprowadziło do wydania wyroku niesłusznie skazującego Z. B. i z większością tych zarzutów i ich argumentacją należy się zgodzić. Przy czym sama kwestia konfliktu pomiędzy stronami, toczące się na jego tle sprawy, to zostało wystarczająco wyjaśnione na potrzeby rozpoznania tej sprawy.</p> <p>Sąd I instancji przede wszystkim niezasadnie oddalił wniosek o przesłuchanie oskarżycielki</p>		

prywatnej z udziałem psychologa i o zasięgnięciu opinii sądowo-psychologicznej z uzasadnieniem, że dowody te nie mają znaczenia dla rozpoznania sprawy. Tymczasem w realiach rozpoznawanego zdarzenia z 26 grudnia 2019r., które według relacji D. F. (1) miało się odbyć tylko z udziałem jej i oskarżonego, gdy strony od lat znajdują się w ostrym konflikcie, a każda z nich diametralnie odmiennie opisywała czy oskarżony był wówczas z oskarżycielką prywatną czy też nie, to zeznania D. F. (1) jawią się jako najważniejszy dowód, który należał weryfikować wszystkimi dostępnymi metodami, po to by nie doszło do zarzucanej obrazy art. 5§2kpk. W ocenie sądu odwoławczego już treść pism autorstwa samej oskarżycielki prywatnej czy jej zachowanie w dniu 18 stycznia 2023r., w sytuacji gdy przy kolejnych relacjach wskazywała na coraz to dalsze schorzenia czy problemy zdrowotne, których źródłem miałyby być zachowanie oskarżonego z dnia 26 grudnia 2019r., z uwzględnieniem wieku oskarżycielki, to wszystko wskazywało na potrzebę dopuszczenia dowodu wynikającego z wniosku oskarżonego o przesłuchanie jej z udziałem biegłego psychologa. Co istotne to w myśl art. 192§2 kpk biegły psycholog po to uczestniczy w przesłuchaniu świadka by móc ocenić okoliczności wskazane w tym przepisie, w wydanej potem opinii, w tym m.in. zdolności świadka do postrzegania lub odtwarzania postrzeżeń czy stan psychiczny świadka, jego stan rozwoju umysłowego, przy czym przepis ten w żaden sposób nie odwołuje się do okoliczności czy osoba świadka korzysta z pomocy profesjonalnego pełnomocnika czy też nie, stąd argument sądu odnoszący się do korzystania przez

D. F. z pomocy profesjonalnego pełnomocnika nie miał faktycznego znaczenia dla oddalenia wniosku oskarżonego, a takim argumentem dla jego oddalenia posłużył się niezasadnie sąd I instancji. W świetle tych uwag należało więc uwzględnić zarzut apelacyjny dot. obrazy art. 170§1 pkt. 2 kpk i art. 5§2kpk, gdy faktycznie sąd I instancji niezasadnie oddalił wnioski dowodowe postanowieniem z 24.11.2022r. (k.219), gdy tymczasem ich uwzględnienie byłoby pomocne dla oceny najważniejszego dowodu w sprawie tj. zeznań D. F..

Zasadne były też uwagi oskarżonego dot. oceny zeznań D. F. dokonane w oderwaniu od analizy dokumentacji medycznej, z której wynikają różne dolegliwości, które świadek ta zgłaszała w tym samym dniu tj. 26.12.2019r. dwóm zespołom (...) i lekarzowi oraz dot. oceny relacji A. F. (1), gdy sąd I instancji uznał je za dowód na prawdziwość twierdzeń oskarżycielki prywatnej. Przy czym należy zauważyć, że do akt niniejszej sprawy nie została dołączona przez sąd I instancji opinia biegłego psychologa ze sprawy (...), gdyż nie znajduje się ona na k. 241-248 akt sądowych (jak to wskazano w pisemnym uzasadnieniu wyroku), stąd nie można było skontrolować prawidłowości rozważań sądu I instancji co do przyjętej wiarygodności dowodu z zeznań A. F. dokonanej z powołaniem się na treść opinii, której w aktach -na wskazanych w uzasadnieniu stronac- brak. Przy czym sam oskarżony, na etapie rozprawy apelacyjnej, przedłożył kserokopie protokołów ze sprawy (...) SR w D., ale tylko z fragmentem opinii ustnej biegłego psychologa, z którego wynika, że „opiniowany jest

z demencją, zaburzeniami pamięci, orientacji co do miejsca, czasu”, jego zdolności poznawcze „zdecydowanie są one zaburzone”, gdy z protokołów ze sprawy (...), wynikają też zapisy o treści „w tym miejscu oskarżyciel prywatny A. F. (1) cały czas sam do siebie mówi”, „w tym miejscu przewodniczący stwierdza, iż kontakt z oskarżycielem prywatnym jest utrudniony. Brak logicznego ciągu jego wypowiedzi. Sprawia wrażenie osoby, która nie wie w jakim celu stawiała się w sądzie...Opowiada o sprawach, które miały miejsce ponad 30 lat temu.” Jeżeli zaś te okoliczności odnoszą się do osoby tego świadka, co wynika z dokumentów złożonych do akt przez oskarżonego w sądzie II instancji, to już taki fragment z opinii psychologa czy uwagi dotyczące kontaktu z nim w trakcie rozprawy nie pozwalają na uznanie zeznań A. F., które składał w zakresie dotyczącym czynu zarzucanego oskarżonemu w tej sprawie z pewnością za w pełni wiarygodne w rozumieniu art. 7 kpk, co wskazuje na zarzucaną obrazę tego przepisu przy ocenie zeznań tego świadka w niniejszej sprawie

Racje ma też skarżący powołując się na to, że sąd I instancji nie dokonał analizy dokumentacji medycznej z dnia zdarzenia, tego jakie dolegliwości zgłaszała D. F. pierwszemu a jakim kolejnemu zespołowi ratownictwa medycznego, co zapisał w dokumentacji lekarz badający D. F. w dniu 26.12.2019r. i jak do tego się odniósł w opinii biegły K. M., a także okoliczności przedkładania przez D. F. kolejnych dokumentów medycznych i wskazywania jako źródła kolejnych, wynikających z nich dolegliwości osoby oskarżonego, gdy niektóre mają wyraźnie charakter zmian zwyrodnieniowych czy związanych

z wiekiem. Tym samym doszło też do naruszenia art. 410 kpk, gdyż sąd I instancji nie brał pod uwagę jako podstawy wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. W tym miejscu należy też zauważyć, że trudno przyjąć aby sąd I instancji prawidłowo przeprowadził: przewód sądowy, dowody, w tym przesłuchania świadków. Artykuł 171 § 1 kpk określa bowiem ogólny porządek przesłuchania świadka, kładąc akcent na pierwszeństwo swobodnej wypowiedzi osoby przesłuchiwanej przed fazą pytań, a w art. 391§1 kpk zawarto dyrektywy odczytywania poprzednich zeznań. Wobec takiej treści tych przepisów, to sąd I instancji najpierw winien odebrać od danego świadka swobodną wypowiedź o przebiegu interesującego sąd zdarzenia i dopiero po tym mógł skorzystać z treści art. 391§1 kpk, gdy zaszła okoliczność tam wskazana tj. dany świadek bezpodstawnie odmówił zeznań, zeznawał odmiennie niż poprzednio albo oświadczył że pewnych okoliczności nie pamięta Tymczasem z protokołów rozprawy wynika, że sąd pomijał wstępne wypytanie danego świadka, w tym najważniejszego tj. oskarżycielki prywatnej, o przebieg zdarzenia z 26 grudnia 2019r. i nie uzyskiwał od świadków swobodnej wypowiedzi w tym zakresie, tylko, po stwierdzeniu w pierwszym zdaniu zeznań danego świadka (co dotyczy i przesłuchania D. F. i A. B. i J.Z.), że prosi on o odczytanie jego zeznań, przystępował od razu do ich odczytania, co prawda z powołaniem się na treść art. 391§1 kpk, ale bez podania, która ze wskazanych w tym przepisie okoliczności stanowiła podstawę takiego postąpienia. Należy zaś

przypomnieć, że po to sąd wzywa i przesłuchuje świadków na rozprawie by w bezpośrednim kontakcie z daną osobą dokonać faktycznego uzyskania od niej swobodnej i spontanicznej wypowiedzi o przebiegu zdarzenia, która ma dotyczyć wiadomości, jakie ma ona w sprawie, co ma służyć weryfikacji wiarygodności zeznań danego świadka, w tym w odniesieniu do poprzednio złożonych relacji, o ile zostały odczytane. Natomiast art. 391§1 kpk stanowi przepis przewidujący wyjątki od zasady bezpośredniości, z którego można skorzystać ale w ściśle określonych warunkach, których sąd I instancji nie zawarł w postanowieniach wydanych w oparciu o treść tego przepisu.

Dlatego w ocenie sądu odwoławczego już suma przywołanych wyżej uchybień sądu I instancji dokonanych przy rozpoznaniu sprawy (gdy oskarżony powołuje się jeszcze na inne, w tym nieprawidłowe protokolowanie przebiegu rozprawy czy sugerowanie pełnomocnikowi oskarżycielki prywatnej złożenie wniosku w zakresie zadośćuczynienia) pozwala na wniosek, że doszło do zarzucanej obrazy art. 7 kpk, art. 410 kpk czy art. 170§1 pkt. 2 kpk w sposób mający zasadniczy wpływ na treść zaskarżonego wyroku, co rzutowało na ustalenia faktyczne w sprawie. Ponadto opisany wyżej sposób przesłuchania świadków na rozprawie, brak dołączenia opinii biegłego dot. A. F. z innej sprawy i brak omówienia jej szczegółów w pisemnym uzasadnieniu wyroku po to by wykazać jaki wpływ miała na ocenę zeznań tego świadka, dokonana z obrazą przepisów prawa procesowego

<p>odmowa dopuszczenia dowodu z przesłuchania oskarżycielki prywatnej z udziałem biegłego psychologa, wskazuje na takie wady przewodu sądowego, które optują za potrzebą przeprowadzenia go od nowa w całości. Wobec czego zaszyły przesłanki z art. 437§2 kpk do wniosku w apelacji uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, gdyż konieczne jest przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, w sposób prawidłowy i zgodny z przepisami prawa procesowego, po przeprowadzeniu którego, dopiero właściwa ocena zebranych dowodów, pozwoli na prawidłowe ustalenia co do winy lub braku winy po stronie oskarżonego w odniesieniu do czynu mu zarzucanego.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O uniewinnienie oskarżonego lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Z przyczyn dla których zarzuty z apelacji i argumenty podniesione w apelacji, a w konsekwencji wniosek końcowy o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania zasługiwały na uwzględnienie, gdyż suma uchybień sądu I instancji przy przeprowadzeniu przewodu sądowego i ocenie</p>		

dowodów optowała za koniecznością przeprowadzenia tego przewodu na nowo w całości.

Natomiast wniosek o uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu jest obecnie przedwczesny, zaś jego zasadność będzie rozważana przez sąd I instancji po ponownym przeprowadzeniu przewodu na nowo w całości.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji

5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
<p>Wadliwy i naruszający przepisy sposób przesłuchania świadków na rozprawie, brak dołączenia opinii biegłego dot. A. F. z innej sprawy, dokonana z obrazą przepisów prawa procesowego odmowa dopuszczenia dowodu z przesłuchania oskarżycielki prywatnej z udziałem biegłego psychologa, wskazują na tak znaczące wady przewodu sądowego, które optują za potrzebą przeprowadzenia go od nowa w całości. Wobec czego zaszyły przesłanki z art. 437§2 kpk do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, gdyż konieczne jest przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, w sposób prawidłowy i zgodny z przepisami prawa procesowego.</p>		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		

4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
<p>Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji winien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na początku rozprawy uzyskać stanowisko stron co do możliwego pojednania, a w przypadku, gdy strony sprzeciwia się pojednaniu, to należy ponownie przesłuchać oskarżonego i oskarżycielkę prywatną, w tym oskarżycielkę z udziałem biegłego psychologa, któremu sąd winien zlecić wydanie opinii w zakresie okoliczności o których mowa w art. 192§2 kpk, co posłuży też weryfikacji zeznań oskarżycielki, - ponownie przesłuchać pozostałych świadków w sposób zgodny z przepisami procedury karnej i ewentualnie, po uzyskaniu swobodnej wypowiedzi danego świadka, dopiero wtedy odczytać poprzednie ich relacje, ale po wyraźnym wskazaniu, która okoliczności z art. 391§1kpk za tym przemawia, - dołączyć do akt opinię (dokumentację) ze sprawy (...) dot. A. F. (1) i odczytać jego zeznania (świadek zmarł), - przeanalizować na potrzeby rozpoznania sprawy całą dokumentację medyczną dot. osoby oskarżycielki prywatnej, w szczególności tą z 26.12.2019r., a odbierając zeznania od oskarżycielki zadać jej pytania co do 		

różnych dolegliwości które wówczas zgłaszała i powodu takiego postąpienia, a także dokładnie jak upadła, na co, czy leżała oparta o lustro (jak to lustro wyglądało, z czego było wykonane), w jakiej odległości od ziemi lustro się znajdowało,

- w zależności od treści wypowiedzi oskarżycielki prywatnej rozważyć potrzebę uzyskania ustnej opinii biegłego K. M., w szczególności w zakresie wskazania / w oparciu o dokumentację ze sprawy sądowej i z dołączonej sprawy (...)/ czy podawany przez nią mechanizm powstania obrażeń, których miała doznać w dniu zdarzenia jest zgodny z treścią dokumentacji medycznej zebranej w aktach, czy gdyby doznała obrażeń wskazanych w zarzucie, to jaki czas po zdarzeniu ślady tych obrażeń musiałyby być widoczne dla ratowników czy lekarzy badających D. F. w dniu 26.12.2019r. i potem, jak długo od zdarzenia utrzymywałyby się u niej dolegliwości bólowe z tymi obrażeniami związane, czy bóle nadgarstka które zgłaszała podczas wizyty pierwszego (...) mogły być wynikiem wcześniejszych schorzeń,

- wydając wyrok w sprawie, uczynić to po dokonaniu analizy zgromadzonych właściwie dowodów, zgodnie z treścią art. 7 kpk, art. 410 kpk i art.5§2 kpk.

5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku

Punkt z wyroku

Przytoczyć okoliczności

6. Koszty Procesu

Punkt z wyroku	Przytoczyć okoliczności

7. PODPIS